

ССРС ВЕРХОВНАЙ СОВЕТЫҢАР БЫЫБАР ТҮМҮКТЭРЭ

Быыбар Кинн комиссията уонуруктардаабы быыбар комиссиялар-
ыттан тохус ыгырылыах ССРС Верховнай Советын быыбарын
түмүктэрин туһунан барыллааһын даннайдары ылла.

Уонуруктардаабы быыбар комиссиялара иһитиннэрэллэринэн,
быыбар бары 1517 быыбардаабы уонуруктарга мытылына: Союз
Советын быыбарыгар 767 уонурукка уонна Национальностар Со-
веттарын быыбарыгар 750 уонурукка.

Дойду государственнай былааһын үрдүнү органын быыбарыгар,
барыллааһын даннайынан, 161.663.235 быыбардааччы, эбэтэр ис-
пийнэнэ ниллэрдибит быыбардааччылар уопсай ахсааннарыт-
тан 99,98 бырыһыаннара мытылыны ылла.

Союз Советын депутатыгар кандидаттар иһин быыбардааһынга
кыттыны ылбыт быыбардааччылар 99,79 бырыһыаннара, На-
циональностар Советтарын депутатыгар кандидаттар иһин—
быыбардааччылар 99,85 бырыһыаннара нуопастаата.

ССРС Верховнай Советын быыбарын түмүктэрин туһунан ба-
рыллааһын даннайдар коммунистар уонна партията суохтар тул-
хадьыбат блоктарын итэбэтиллээх ыһыйытын, бииһи общество-
быт идеянай уонна социальнай-политическай биир сомодого сал-
гыы бөөдөгөөбүтүн, советскай норуот Коммунистическай партия
уонна Советскай государство ис уонна тас политикатын өйүү-
рүн туһунан туһунуулар.

Тохус ыгырылыах ССРС Верховнай Советыгар талыллыбыт
депутаттар испийнэктэрэ уонна быыбар бүтэһинтээх түмүгэ 1974
сыл бэс ыйын 19 күнүгэр бэчээниэ таһарыллыа.

ССРС ВЕРХОВНАЙ СОВЕТЫН БЫЫБАРЫГАР
БЫЫБАР КИИИ КОМИССИЯТА.

1974 сыл, бэс ыйын 17 күнэ.

РАЙСОВЕТ VII СЕССИЯТА Информационнай иһиппиннэри

Бараһа, бэс ыйын 19 күнүгэр, үлэһиттэр депутаттары-ХИ
ыгырылыах оройуоннаабы Советын сессията буолла. Оно
райсовет депутаттарыттан ураты сельсоветтар исполкомнарын
председателлара, оскуолалар, совхоз директорлара, колхозтар быра-
былаанчыларын председателлара, предприятиелар, учреждениялар
салайааччылар кытыннылар.

Сессияда «Ыччаты бүтүүн орто үөрэхтээһингэ кириини сита-
рийга ССНП XXIV съезин Директиваларын толорон иһи туһунан»
Саха АССР Верховнай Советын VIII сессиятын уураабын олоххо
ниллэри сорууттарын туһунан» дакыдааты райсовет исполкомун
председатель депутат Р. Р. Бурнашев өйөрдө.

Дакыдааты дүүллээһингэ тыл этилэр: М. Р. Сысоятин — Сы-
лаа орто оскуолатын директора, М. М. Мартынов — Хадаар иһи-
лиэтин Советын исполкомун председатели, Н. И. Дьячковская —
Чурапчы орто оскуолатын директора, В. С. Ефремов — саныпдета-
ция кылаабынай врача, И. Д. Неустроев — депутат, Диринг орто оскуо-
латын директора, Н. М. Матвеев — Чурапчы 2 №-дээх аҕыс кы-
лаастаах оскуолатын директора, М. Е. Пермяков — депутат, ССНП
райкомун иккис секретара.

Сессия дүүллээһиндэбит бөлүгүрүскэ туһааннаах быһаарыны
ылына.

Манан оройуоннаабы Совет сессията бэйэтин үлэтин бүтөрдө.

Полярнай эргимтэ таһынаабы куоракка

КОМИ АССР, Быйыл шахталаах Инта
бэйэтин 20 сылын бырааһынньыгыгар,
ССРС Верховнай Советыгар 1970 сыллаа-
ры быыбартан ыла ааспыт түүрт сылга
манна уопсайа 80 тыһыынча квадратнай
метр иһинээх олорор дьыалар саҥа квар-
таллара үүнэн таһыстылар. Аңардас аа-
спыт сылга горняктар 600 дьыа-көргөннэ-
рэ бары өттүнэн тупсарай оһоһуулаах квар-
тираларга кириини бэлэтээтилэр. Быы-
бардааччылар туруорсууларынан Интада
олоһу-дьаһабы хааччыйы дьыага, орто

оскуола, 100 мьестэлээх профилакторий,
аһылык уонна промышленнай табаардар
мараһыһыннара, спортивнай саала, сөгү-
лүүр бассейны тутулуннулар.

СНИМОКТАРГА: Интада саҥа олорор
кварталлар. Хаҥас—«Интауглестрой»
трест кырааскаһыта Любовь Кушнаренко.
Эдэр кырааскаһыттар республикатаары
конкурстарыгар кини бастагы мьестэни
ылбыта.

С. ГУБСКАЯ фотога,
ССТА фотохрониката.

Бары дойдулар пролетарийдара, холбоһун!

САНА ОЛОХ

Хаһыат
1931 сыл аатынны
15 күнүттэн тахсар

ССНП ЧУРАПЧЫТААБЫ РАЙНОМУН УОННА ҮЛЭҢИТТЭР
ДЕПУТАТТАРЫН ОРОЙУОННААБЫ СОВЕТЫН ОРГАНА

№ 75 (4498) 1974 сыл, Бэс ыйын 20 күнэ
ЧЭППИЗР Сыйната 2 харчы

ОТ ХОМУУРА ЧУГАҤААТА. Ким хайдах бэлэмнээбый?

Н. И. МОНАСТЫРЕВ,
Ленин аатынан колхоз
парткомун секретара:

«Быйыл бииһи колхозпут,
былаан быһыртан 6800 тон-
на оту, 900 тонна силэһи, 900
тонна сенаабы бэлэмнээхтэх.
Бу бөлүгүрүс бэс ыйын 15 кү-
нүгэр колхоз бырабылаанна-
тын уонна парткомун холбоһук-
таах мунньахтарыгар көрүлүнэ.
Оно барыта 4 толору механиз-
ированнай, 2 механизирован-
най аңардаах, 6 келе-илин
эвеноларын тэрийэргэ, 125 моой
отчуту турутарга уонна 7300
тонна оту сөрүтүспүстүргэ
быһаарылыһа.

Болугур нэһилиэтин Совета
оттоһун бөлүгүрүһүн бэйэтин
сессиятыгар бэс ыйын 12 күнү-
гэр дүүллэспитэ.

Бу күнүгэ эвенолар сала-
йааччылар тустаах үлэлэрттөн
босхолоһон тракторлары, охсөр-
дору, мунньардары өрөмүөннэ-
һинтэ киридилэр. Оттон эвено-
лар састааптары бэйэлэрэ сүү-
мэрдиллэр. Онон сөтөрү киин-
лэр састааптары бигэрэтиэх-
төөхтүт. Колхоз, участкалар,
бригадалар салайааччыларын
бу күнүгэргэ сөрүтүспүстү
оттуур эвенолары илэли булар
техниканын, колонон, саппаас
чаастарынан, уматыгынан хаач-
чылаа булар.

х х х

Н. П. СТЕПАНОВ,
Карл Маркс аатынан колхоз
кылаабынай зоотехника:

«От үлэһиттэр туттуулар тех-
никаны бэрийини, таһыы Чурап-
чыга биригээдэттэр сараламы-
та ыралатта. Манна трактор үс
бурууһа, икки кыраабыла, келе
ада мунньара өрөмүөннэһэ.
Аһыйах хонууһа бэлэи олоччу
ситарыллар кыахтаах. Оттон То-
лон биригээдэттэр бары техни-
ка биер сиргэ муньугуһа. Бу
күнүгэргэ колхоз механикын Иван
Барашков уонна уус Көчээри
Местников салайааччыларын өрө-
мүөн үлэһит саралаһа.

Быйыл колхоз үрдүнэн биер
механизированнай аңардаах, келе
үс, илин үс уонна икки биригээ-
дэ моой отчуттар эвеноларын
тэрийэргэ быһаанныбыт. Киин-
лэр састааптары уонна сала-
йааччыларын бу күнүгэргэ сүү-
мэрдиллэхтэ.

Дойдуга от үүнүүтэ мөлтөх,
тымныы буолан тахса илин. Ол
иһин быйыл эмгэ Нюотараны
өһөйөр барааһыт. Билингитэ
төһө киһини, туох техниканы
таһаарыбытын чуолкайдаһа
плекит.

Н. Д. ПЕРМЯНОВ,

Калинин аатынан колхоз
бырабылааннаабы председатели:

«Хомуур сессия саралаһа
бу кэлэ. Быйылгы былаанмыт
оҕо 4000, силэһэ 500, сенаа-
ка 500 тонна. Ити үлэһит икки
толору механизированнай, биер
механизированнай аңардаах, келе
үс, илин икки эвеноларын тэрий-
дибит. Итилерсэ барыта 120 ки-
ли сыйыарылыһа.

От хомууругар 15 трактор, 58
келе наада. Оттон билингити туру-
гуһан 13 трактор, келе 11 охсө-
ро, барыта 12 мунньар, трактор
5 бурууһа бар. Ити техника би-
һиги мааһыйылыгыгар ыраа-
һан эппиэттээбит. Ону тэһэ 4
трактор хааһар туруктаа суох,
онон бу күнүгэргэ өрөмүөннөһүн
үлэһит мытыллар. Огон киин
трактор, келе охсөрө, трактор бу-
рууһа, биер стөгөметатель, биер
волокуша үйибибит. Саппаас чаа-
эмиэ суох. Ити өрөмүөн үлэһити
улаханньык быһаарлар.

Бэйэбит кыахынан от үлэ-
һиттэр туттуулар техника өрө-
мүөнүн мыта сатымыт. Аны
кырдыһас колхозтаахтар кыраа-
была, атырдыһа оһороллор.
Моой отчуттары эмгэ тустаа бы-
лааннаан туруорар бадалаһыт.

Билингитэ сир кыра кууһ
курук. Ол эрэри көпкө киһи түһү-
тэлээбит хаһыһар лаһа таа-
рыдылар, онон көхтүбүт көрү-
һинэ. Итиһинэ хоту адаастары-
тыгар айыһа бар буолла. Атыр-
сиргэ көһүү туһунан билигин
былааннаы илэлибит. Дойдуга от
үүнүүх курулугун иһин Нюотара-
лаабака, бөрүлээтэһинэ Амма
унуор тахсар былааннаах этибит.
Ол хайдах буолара өссө билиибит.

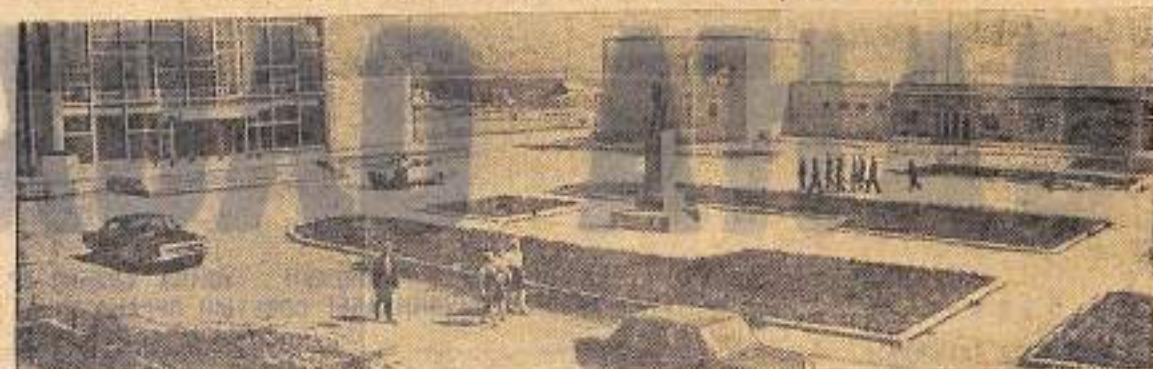
х х х

Н. И. ДЯЧКОВСКАЯ,
Хадаар биригээдэтин
бригадныра:

«Бэс ыйын 13 күнүгэр би-
ригээдэ советыгар оттоһун бөлү-
гүрүһү турута. Оно эвенолар
салайааччылар бигэрэтиллибит-
тэрэ, быһаһынар тэрийдиллэ-
тэрэ. Барыта 3 механизирован-
най аңардаах, 3 келе-илин уон-
на В. Д. Николон салайааччы-
лаах моой отчуттар эвенолара
тэрилинэ. Механизированнай
аңардаахтарга, 550-нуу, келе-
илин эвеноларыгар 250-нуу
тонна, оттон моой отчуттарга
100 тонна оту сөрүтүспүстүр
былаан барыһына. Биригээдэ
үрдүнэн барыта 2500 тонна от
бэлэмнээхтээх.

Механизированнай аңардаах
эвенолары Таһаага Д. И. Ке-
нофонтон, Хондуга П. К. Оси-
пов, Кырыс эһэр П. П. Тара-
сов, келе-илин эвеноларын П. М.
Степанов, Д. З. Эверстов, В. Н.
Григорьев салайаахтара.

КОЛХОЗ САРСЫНГЫГА ХАРДЫЛЫЙР

Ульяновская уобласы Новосаясский оройу-
нунар «Россия» колхоз—бир бодон хааа-
лыстыба. Билгитин колхоз хонууларыгар молун
техника үлэлиир, тыа хаааылыстыбатын бары
культурадарын аһымыларын, хомуурларын тех-
нологията тусарылынына.

Колхоз салионийэтин—Решенка тас кестүүтэ
эмин уларыйда. Манна сава озорор дыһалар,
Культура дыһа түтүдүһүлэр, эргин кинини.

оскуола, баллаада, прачетнай тутуулара ситариллан эрэллэр.

Колхозтаахтар харчынан дөхүөттэри биллэрдик улаатта. Кинилэр чаабынай бас билимнэригэр билигин 100-гэ тахса автомашына уонна мотоцикл бар.

СНИМОККА: саманниъа-самга-болуессата, Ханас дини—Бультура дината.

Ю. БЕЛОЗЕРОВ фототв.
ССТА фотохрониката.

Тэрийэр-маассабай үлэни тупсарыхха

Соторутаагыта райсовет исполкомугар Одьулуун кәһиллэ-
гин Советтын тәрийәр-мәһсәбай
үлөтин түһүһүн исполком пред-
седатала таб. Софронов Ф. Р.
отчуота истилиһна. Онно Совет
исполкомун үлөтигәр көккә итә-
дәстәр уонна көтүтүүләр таһаа-
рылабыгһтара бәлигәннә. 1973
ыл иккис аһарыгәр Совет сес-
сияларын мытты конституцион-
най бәлдөһтөрө кәһилибиттәр.
Сессияларга көрүүләр бөнү-
руостары дьүүлэһингә депу-
таттар активностара намыһах.
Исполкомга бюджетнай тәрилгә-
ләр салайааччыларын отчуотта-
ра истиллибөтөх. Райсовет ис-
полкома сельсоветтарга быһач-
чы дьаһал ыһалларыгәр, испол-
комга дьүүлэһәһәлэригәр ыйан
ыһпыты быһаарымыларытан
бирдәстәрә дараһы көрүддүб-
тәх.

Ленинградская уобластка уон-
на Ставропольская кыраайга
ССРС-ка үлэһиттер депутаттарын
Советтарын депутаттарын стату-
һун олоххо киллэрин соруқта-
рын туһунан РСФСР Верховный

Комсомолец Дмитрий Луковцев 20-е окончил в Бутаран баран Эрлик Эрстини ааттан колхоз Хадардаады биргээд-тигөр ыччат сүеһүнү көрүүтэ үлээбита хайы да сыла. Ки-ни производственнай кавдоуу

Советын Президиумун, итинэн
слюбогтоон Саха АССР-Ворховнай
Советын Президиумун уураахтарын
итинэнэ оройуонига ыттыллыбыч
практической конференция ылыммыт
дыабалларын олоххо киллеринга Совет испол-
кома туох дараны биллэр-костор
үлэни ыппытач.

Бастайааннай комиссионер, үлэлэригэр былааннаах эрээри-
лэр, олору тутуспаттар. Холбоу,
бийнал биеэ ыйга тыа хаһаа-
йыстабыллар бастайааннай ко-
миссия бэйэтин мунуһаар алта
бөһүрүүһү көрөргө былаанна-
мытыттан үһүн, үөрөх, доруубу-
да харыстабылын бастайааннай
комиссията үс бөһүрүүстөн ик-
китин эра көрбүттэр. Атын ко-
миссионер үлэлэрэ амыз итин-
ник туруктаах.

Совет исполкомун өтүтүмү
общественный тарбияларга сала-
бынга утумнаах үчү ыктылым-
батар, ол түмүтөр кишилер урга-
туога суох үлэтииллэр. Табаа-
рыстын суут түөрт дыбалара
тобус кишини дүүллөөн сэмэ-
дэ таргыт. Олохтоох добровольнай

народнай дружина быраатан-
ныхтарга эрэ дүүбүүргүстүбаны
төрийиннен мунгурданаар. Арай
СНТУ народнай дружината ба-
лачча үлөлнөр, үөрөнөөччилер
уонсай дымааларыгар хас күн ах-
сын түөртүү дружинник, оттон
сыныалаан күннэргэ уолна араас
культурнай дыһааллар мытыллар
көмүрүгэр уоннуу дружианин
дүүбүүрунайдыыр бэрээдэгэ
өлөхтөммүт. Дьахтар комитетын
үлэтэ үмнүүс хаалармалыбыт,
кулун тутар май 8 күнүгэр
биирдэ биачер мытыһан эрэ
мунгурдаммыктар. Төрөлүттөр
комитеттара былваннаахтык үлэ-
лиирэ ситиһилибитэх.

Райсовет исполкома Ойдуун
наһиллагин Советын исполкома
(председатель Ф. Р. Софронюв,
секретарь М. Н. Неустроева)
төрийэр-маассабай үлэтин та-
һыма наһиһаарын бэллэгэстэ
уонна таһаарыллыбыт итэҕэстэ-
ри түргэниик туораталларыгар,
Совет маддаһы төрийэр, түмэр,
көдүлүүр өрүлүн үрдэтээлэри-
гэр сельсовет исполкомун са-
лаһааччыларын өбөһүнэгэстэ.

ДЬУЛУУРДААХ ҮЛЭНИЙТ

түн куруутун тупсаран иһэр,
бийил 40 ныйраһи көрөр-истэр.
Сага төрүөрү үсүөхтарыттан,
туруктарыттан көрөн түс-түспө
бөлөхтөөн аһатар.

Бам тайыгар хэс биирднн
нырайы суукка ахсын 584-туу
грамм улаатаннар, ый устата
15,6 килограмм төлөбүйдүлөр.
Н. ФЕДОРОВ.

Сир-дойду торго күөтүнэн тө-
лөрүбүт, алаас-сыһы аалай
күөх отунан өрө анныбыт
араас дьуһуннаах сибэки дьөр-
бөлөрүнөн сымэммит кэра кэма
Быйан төрдө — ардах түһөн ку-
рулалтар. Арым булгуннахтаах,
үтүө тумустардаах, утум-ситим
күүлөрдөөх киик сайгалыкка
кирибэти. Саймык алаан төрдө
буруота унаарыбыт, — тиэргэн
айыгар араас дьуһуннаах сүө-
һүлөр төдөрүбүттэр, манньык-
сыттар саналара ыламаһар.
Шахдыт дьон сиэринэн, бастаан
дымада көтөн түһөбүт.

тэллэрийн, үлс-хамнас туруст
ийгталаабыт.

— Көөнцөрбөнү дайыстан камбормига булбуулан өсөрбөтү Күнгө ынах ахсын 30-туу тиксэр. Мөччирөнгүт да үчүсү. Ошон үтү ылыны үлөтөр үлүбүүлөр бээр түрдүктөр. Аасыт ыйга соруудахытан төдөрбөнүт. Манна арый бийтаах аттаахтар иккибөт. Бээр — К. Г. Софронова. Оттоң Едөкиз Филиппов — ынах аттарар бийма сааскытан өлөрбөт адыкыи. Үлөтөгөр кынаммын Аны бээр кынаммын кынаи.

САЙЫЛЫК ҮЯЛА

Репортаж

— Тугу хэвсгениг? — дин тө-
хуйда маннигынсат К. Г. Со-
фронева нийлээгтэй мамыг тах-
саары бэлэмнэнэ сүлдэн. — Би-
лгийн арай оройуоннаары вете-
ринарнай станциатан сүөхү
халлины кэлбиттэрэ, олон сорох-
торбут хайыы-уйа титинктэригэр
сүлдэаллар.

Онон бичигт куула тав сава-
тыгар турар тэргэнтэй барабыт.
Манга колхоз бийр олхотгоох
мангынысыга А. П. Климова
мнхтарын хазината сэлдэарын
керсөөт. Саймыл хавгайнына-
рын, ветеринарнай үлэйтгэри
тытта ону-манга көрсөгтнэбит.

—Быыл кыныш Кырыс ферматтар кыстан баран, манша нефен кэлбишпит азыях хонно. Сорехторбут атын сирга сайылымы барбыттара. Вилигин төрдү буолан 60-ча ынады көрөбүт, ымыыт. Бостуутунан, окко киириэххэ диэри, быстах кэмгэ И. И. Софронов аманан үлэлиир, —диир Анастасия Павловна.

Титиниктэр истэрингэр улахан
мас уһааттар коопшёрбонен
туолан тураллар. Олор аттына-
рыгар кууллаах комбикорм кыс-
таммыт. Итэлэр бары сайынны
түөрт ыйга үүү ыамыгар оро-
йуон үрдүнөн ытырылыах мол-
дох түсүһүттэрэ биэрбит тыл-
ларын төлөрөр туһугар кыр-
дык дараны дьаһнаахтик ту-
руммуттарыы көрөһалиллэр.
Күһүгэ төһө коопшёрбону сир

сайныг өтүүр оркуудыг
ына. Көлбиппит, арийн хө-
мүт булан гүйтээн-тайны
өгөгсүнэн үлэли илэкиит, оон
бэйбипт туох кыахтайн
дааны сөччө-бачча бэйбипит.
Билимт сөрүкпүүт тэлэр
туугар үлэлиир бараллахты,
оуоха бйригээд ба салалты
көмөлөхү, усултоубуны төр-
ийн дн сайныбт, — днн с-
хээгир А. П. Блимова

Биһиги ити көпсөтүбүстүгө
И. И. Софронев кыттар. Кини
бэйим ардах—үгүстүк түсүтүп,
онон сир үчүгүйдүн көөрбүтү,
мөччирөө дараыа баарын туу-
нан үөрөн-пөтөн көлөшүр. Бей-
тэ Хадаар биригээдэтин биэр-
бэххэ баттанар туруу үлөбүт.
Отчут хоннохтоодо, масчыт ба-
тыга, кыдамаһыт үтүөт. Би-
ригээдэ салалтата, кырдыга са-
даны, илпай-туппай улар-
анаабат кинита.

Саймыг ялын өйдөр-сайз-
лара, улсаа дулуурдара, бигр
кишээтээд түүхтэрэ итгэнэ.
Самнагдайдах ферматын сүст-
хүтэрэ саймынч түүрт мийн
үүт мамыгэр ылыммыг урдтай-
либит эбэхээгэлистибэлэрин
чиэстэхтик толдорор түүхтэр,
байлалэртэн түүдүхтээрэ ба-
рытын онгорор үтүе баалаах-
тар. Он да ийн бука бары,
бигр дьээ-кэргэн хүрдүх, ил-
лэхтик өлөрөллөр, эйэнэ-сүб-
иан үлэниллэр.

С. АЛЕКСЕЕВ

● Саңаны, бастыңы—олоххо!

ТУҢАЛААХ МАССЫЫНА

Мантан 600-чак километр-
даах Уус-Маайа оройгонууттан
5000 центнер оту таһыы сору-
га Сүбүрүускай аатынан совхоз
механизатордарын ичингэр тур-
бута. Бу үлөү үс трактордоох,
биир прессподборщиктаах 15 ки-
ли аһаммыта. Ол араары пресс-
подборщикы сатаан үлөлөтөр ки-
ли суогунаан улаханчык мөһү-
сүрбүһүт. Онон кинини туһа-
ны истрүкциатын дейдубуту-
гэр өлөрөн үөрөһүһүт, бари
чаастарын олордон баран үлэ-
төн боруобаллаан көрбүһүт. Ма-
ныаха тым хаһаайыстыбатын
управлениетын, «Сельхозтехни-
ка» отделениетын специалистара
көмөлөспүттэра. Майкай сатаан
прессазбеккэ, кыайан баайбак-
ка ыһан побитон 6—7 күн үс-

татвар эрхдэмжилт. Мунгуу
уулука тийнхэн анхаастапарга
хуулибинит. Тала халаагме-
тибатын управленета Орджи-
ндзевскай өрбүостан аналзах
специалифы ыгыртаран көмө-
рлүүнээрэргэ үнийбтэ.

Ойон суушшу 28 хүшүгэр
дойдубуттан хойгубушут уонн
муус устар 10 хүшүгэр эргиллэн
калбишпит. 13 хонуктат кала-
бара айымныгытар барбыта. Би-
риэмэит кылгаһынан икки сме-
нанан үлээбишпит, 29 күн үс-
мөтө 3600 центнер оту пресс-
таабишпит.

Икки трактор оту таһар
Бир киһи тордуохтук, бир
тордуохтамыт оту чугаһатан
бирэр, икки киһи сахсыба-
сахсыба уталлар, мин ДТ—75

Трактор карданынан эрш, тэрөн пресстатзагчын, бийр кийи пресстатмит оту сааһымыар. Улаһит хас сменз ахсын итин- ний бэрэадиһтээхтик мыйылы- быт. Преснодбэрэһиһит сааһы- ний субууттан пресстиһгэ- нэллээх эбит этэ. Оттоһ биһи- ги хаара халыһа уонна дулаба- та бэрт буолан минстэбититтан халбарыйбаһка, бийр сиргэ ту- рар үлээһэһиһит.

Прессподборщики сайынғы өтүүр маңа суық көне хөнуу-
лах алыс, үрэх сырдыға «Бе-
ларусь» трактор жайа барбар
соһор кылатоох. Отсон суббуут-
тан мыар буылдарына, отун
20—25 кг ыйаһыннаах тына-
рына пресстөн таваарар. Бийи-
ги, биер сырға турап үлөөнни

[illegible]

Бу массынга үрүгэ бир метр, туората 2,5, үһүс 4—5 метр кэриҥэ. Оту ылар барабааҥа сиргэ сыста сылдьар. Ыһааһына икки төҥөттөн ордук. Киниэхэ кылаабыһаа баайыр апаратын регулировката табыллара наада эбит. Оттон бир эмэ миллиметринэн сыһастардын да, боробулуохатын быһа турар, оһон сатаан баайыллыбыт.

Прессподборщик оту икки төгүл чингизтеринан барыстаах уюна сайынын субууттан пресстирүүгө 6 киши онцугар тракторастык үс кишинен үлэйлэххө соп абыт. Бийиги 3600 центнер оту 25 тыһыынчада чугаһып устуука гына пресстэтибит. Оттон биһе массынада 130 устуука иууһун пресстэммит от тизэлэр. Ол ала, 2 тонна. Оттон иһиллэс оту массынада биһр тоһуһтан ордуу кылаһан батарыаһына. Быйыл биһиги совхозтут Тус-Милытан оту сатарайдым тий-битэ буоллар, туох баар орос-куота икки бүк үлэтиһ ыта.

Бүтэйнүүр бары хайзайс
тыбалар, ханна да оттообут-
рын иһин, преспоборщын ит-
никитин киэтиик тувалаллар-
гар этэбин.

С. МАКАРОВ

Субурууснай азаттай
сөхрөз транкториһа.

Гитлеровская Германияны кыйыы 30 сыла туолуутун көрсө

КИМ ДАБАНЫ УМНУЛЛУБАТЫН!

Ветераннар օրбйւոյնաբէ սլետարытпн

1941—1945 он Ала дайдын
комсатуур Уугу сарынга бодига
оройсонмүтүүтэн барыга 2100-
төн тахса киши кытмьбата,
билилэртөн үе гыммытан иккн-
лэрин карига торообут Нээ дай-
дубут комүлэн, түтүүнүг суох
буоларын икин төмөндэй-фа-
шистекэй халабырдыттары ун-
рыг улан тохтуулаах хабыр хан-
сылымдарга бодолэрин сүмүлэ-
тылшнын талук уурбуттара.

Сарни ыар гылырны бари
мрирдорни-мускуурлары атта-
рынан-хайнарынан билэн, эр-
дэхтик: уураан сорохтор баа-
алан эмсэгатави, сорохтор фа-
шистуай Германнаны истери-
ческой кыйыны уруутун-коту-
туутун фронт ииники киришле-
рингэр саядыан нэрсэн—Ийэ дөй-
дуга, ширтията, норуокка байа-
ларин граждiнскaй нэстэрин
чнэстэхтик толорон барыта
700-чэки бууйун тэрэбүт-үөс
кээбит алаастарыгар, таптыыр
кэргэстэрингэр, аймах-билэ дьон-
норулар эриллэн кээбиттэрэ
уонна айлаах тутууга эмис ак-
тивнайдык, айгынылаахтык
кылтан барбыттара.

Онтон мала хаймы-үйе отутга
счл ааста. Олохуу мин билэг
буула үлэрийд, түбүстэ. Ону
кытта тэгнэ охсунуу уонна үлэ
маралан счлларын ноктүлэмнэ
колүөнэ счлларда, кырийд,
үгүстэр олохтон түрээстэр. Ол
да буоллар кинилэр албан аат-
галх бобобуой дымалалара, үлэрэ
үтүө үгүстэрэ албоодүйбэт үйэ-
лөөхтөр, кынырски үччаттарга
нөрө-бөлүө эркеэди буаллалар.

ОСКР районга сорулганадаг башиньскый Германианы князьны 30 сыла голлуутугар бэлэмненини, сибээстэн ытх сэрни активнай — кытмылзахта-рын оройуоннаады слетун төри-йэн кытта. Оны барыта сэтте-онча киһи сырытта. Ара дой-туну көмүскүү Улуу сэрни не-тераннара оройуон общественно-онн предстанителлэрийн кытта барустулар, аскулаларга сыл-дьан бэйэбүөй албын аат урук-сарын биэрдилэр, кэлээн турар бэйлэнай датанан сибээстэн бэйэлэрин уолсай соруктарын үүлүлэстилэр.

Юбилейга бэлэмнэний бирик-

матинер сүрүн болдомго эдэр
ычыгачы байыаннай-патристичес-
ной митингине тугсарыгга, ки-
ниэхэ аба көлүмэ бэйсбуй
угастарин икэрингэ туһаайыл-
ысхатахх. Бу үлэбэ револю-
ционнай, бэйсбуй уонна үлэ-
лэбэн аат кулуууба, сэрки пе-
тераннара активнайдык кыт-
тысхатахтар.

Ихэнх зүгнэ уламхад суугдсанаар дэвдэвчээр Улуу сэрнэгэ элбүт буйууннар заттарын үйзтенииг аналлаах дэвдэвчээр олохтоошун булар. Манжа, тух ханнах ичнэ, сэрки сирэгбэлээрнгар аналд олохтоошун пазматын-ныктары, обелитары чөлүгэр түһэрин, сорох сирдэгэ сангарды үлэлээр кирдэлээр. Бу үлэ олохтоох Советтар нолкомнарын тарийндларинан, общественност, активнай клыктымын нылддлаахтах. Пазматынныктары, обелитары комсомольскый тариятээр, пионерскый дружиналар бистааппнайдык шедт-инилээр тарийндларнхтах.

Оройуоннаабы уонна оскуо-
лалардаабы кыраайы үөртэр
музейдарга Аба дайдууна кэмүс-
күүр Улуу сэрингэ аналлаах
мунууктары, отделлары тэрий-
тиэххэ, олору сана экспонатта-
рынан толортуохха. Атын рес-
публикалар уонна ҕобаластар
холобурдарынан оройуон киния-
тар, нэһилиэхтэр кини бөлүө-
лэктэригэр «Албан аат хосторуна»
тэрийтэлтир уонна олору үлэ-
лэнтэри, ордук ыччаттары, үө-
рөннөөччүлэри интернациональ-
най, байыаннай-патриотическай
сүтүгүтэ билээннаахтык туһанар
улахан көдьүүстээх бөлүгө этэ.

Серийн шар сүлжмэнтгэр биийр
дойдулаахтарбыт бейбуой суел-
ларын, героическэй охсуһуул-
рын туһунан матырыйааллары
хонйуу уонна олору үйэтитэр
дьаһаллары ылым—эмиа хирата
уох, эппиэттэх соруа. Бу үлэ-
дэ сарин ветераннарыгар, олох-
оох активка, айар интеллиген-
цияда комсомольскай тарнатар,
"Кыһат суолдүттара" биллэр-
тестер көмөнү өнөрүөхтарын
сөл. Итени ИБСДКС райкома,
скулалар салайааччылары
чуоттууларара наадо.

Ада дайдууу комуукууу Улуу

сэрийн Фроннарыгтар Советский Сбидлэнийлэх Бүүсүр истэрийн чесский кыйнамылара нуруут тымга бэйни харыстанмат, дьин-чахчы героической үлэтинэн ситийлэлибита. Онон юбилейга бэлэмнэни биримэтигтар оройуон олохтохторун тымга үлэлэрин, үөскээбит ыарахаттары тууратымга патристический хамсаалыггарын илээн-тохол гөрөтөр уениа кэзэнин сүрдэтар сөрүк тулар.

Узун хамгайы 30 жил туга-
дугунаа шибээтээн оройуон
үлэһитэрин, ордук ийчэгтэрин,
коммунистическай ийитигэ ал-
бах өрүттээх үлэ ийыллэрдэ
эрэйдлэр. Бу дьыллара идеоло-
гическай фронт бары үлэһиттэрдэ
түүнэ тардыллыахтаахтар, пропа-
ганда уонна агитация бары
редстволара сатабыллыахтык,
көдүүстээхтик туһаныллыах-
таахтар. Юбилейы көрсө ий-
тыллар тэрийэр, маассабай-по-
литическай үлэ бүтүннүүтэ тох-
сус ийилетканы болдьобун ий-
нини толорууга—оройуон эконо-
микатын уонна културатын
салтым чэчири сайыннарытэ
туһаайылыахтаах.

Гитлеровский Германияны
кыялы 30 сыйа туолуута—
норут буттүүнүн быраайынныгх.
Онон бу хара-балла соботиера
баламнаныгх хас бирдики наби-
лиэк, хааайыстыба, тарилта,
үлөит коллектив топчу былдан-
наах буолуохтаах уонна ону то-
лоруута дьин-чахчы дьулуһан
үлэтиэхтээх. Юбилейга баламна-
ни кинигэр адыр ыччаты аба
солуона үтүү үгэстэригэр нити
киники коммунизм активнай ту-
тааччыта гына үүннэрин турдух-
таах. Онон бу үлэс окуполлар
педагогическай коллективтара,
комсомольскай тарилталар, об-
щественность киниг арангата ха-
маанытаарар да активнайдык
алсыахтаахтар. Бу уолсай дьма-
наттан ким дааны туора туран
наалы суохтаах.

Иткенник савдалары этан, ба-
яларин ичингэр бйагачы со-
уктары турурунан туран, слет
арттыллахтара Ада дойдуну
омускүүр Улуу сарин Тары ве-
ераннарыгар аһагас суругу
алынылар.

СНИМОККА: сэрка уонна үлэ ветеранаара Хаптастан
—Р. Х. Кривошапкин уонна Е. Г. Куличкин.
П. ПОПОВ фотога

АБА ДОЙДУНУ КӨМҮСКҮҮР
УЛУУ СЭРИИ БАРЫ
КЫТТЫЛААХТАРЫГАР
Аһабас сурук

Күндү бейбугей доготорбуг!
Советскай норуот гитлеровскай
Германияны кыйыпта 30 сыла
туулаутугар бэлэмизининин си-
бааттар сэрин ветераннарын
арбуйуоннады слетугар түнсэм-
из, биниги бу нэра-бэлэз быраа-
һынныгы көрсө инники сорук-
тарбытын дүүллэстибуг

Бишиги — ааспыт Улуу сэрин ветераннара — тавтааллах Ийа дойдубут сылтан сыт ахсын бар-бара сайдарыттан, ССКП XXIV съезинэн ылынылдыбыт тохусе пятилетка баардай былааннара ситиһиллэхтик олоххо киллэрил-лэллэриттан, Коммунистической партиябыт тонна Советской пра-вительсвабыт зйалзэх леиниски тас политиката өрөгөйдөөбүнүт-тан ис сурахситтан* долгуна үөрөбүт.

Партия уюна ыраактыгына сарын ветерандарыгар аралаш кынааллар уюна бийиги билиниги жамгы ыштар улабигини үлдүктүк сыналдылар. Ол курдук СССР Кийи Комитетини СССР били кынаалдааччыларыгар, граждандарыгар Ыгырыгыгар револуция, сарын уюна үлз ветерандарыгар тунаган: «Эйиги революционнай хорсун билигыт, Ага дойдуу көмүсүүр Улуу сарын сылларыгар эйиги геройдуу билигыт, сага обществони тутуу бары көрлүк камзыргар билиги харыстамыш улабиги Ийи дойдуу сулуусуналыгы оро күүрүүлүк холобурун мэлдытти булбуттара, булаллар уюна булдуохтара. Эйигитиз үтүстөргүт, үтүлсүк сыналдыга төһө ама бырааптаах эрээр, бүтүн тааны үлз көккитигар тураллар, ыччаты ийигиге улахан кылааты килээраллар — диге улауу сыналдыны бизеринте билигини дигриник үлзлөр уюна сага биччүмүнаах дыналдыга ыччатылар.

Улуу кыялыны 30 жыл туола-
ра бийр сылы кыайбат бириме
хаалла. Бу историческай суолта-
лаах событиены корсо бийиги ба-
йбат инжибиттор манчык бы-

Һаччы сорултары туруорунабыт:
— эдэр ыччаты коммунистическай пиитигэ, кинилэргэ ага көлүөнэ албан ааттаах үтүө үгэстэрини дигэрингэ эссо активнайдык үлэлирингэ;

— ленинскэй комсомол XVII съездингэр таб. Л. И. Брежнев этинтигэр эппиэттээн наставниктар хамсаабынгарын салгы сайыныгарга, хаc биридди уччат-комсомольскай коллективка оһууттаах, бастык үлэбиттэри сыһыаран уччаты үлэдэ нитигэ быһаччы көмөлөбүргө;

— Советский бызас турту-
нарын туфугар олохторун төлүк
уурай охсуспуг ала табаарыстар-
быт, Ийэ дойдубут конгүлүн, ту-
тузуга суох буоларын пинне не-
медкэй-фашистекэй халайыр-
дынттары утары охсууу фран-
нарыгар геройдуу охтубут бөлө-
бүөй допотторбуг уонна үлэ фран-
тугар бөлөлөрүн харыстаммакка
үлэлээн уопсай кыйаһыны уһан-
сыбыт улазыннарэхторбиг үтүө
дьададаларын үйэтигини сапа
дьаадаллары олохторго;

— революционный, бойбуйей
юнна үлдөз албан зат оройуон-
наады күтүүбүн үлэтин салгыы
тулсарга, комсомольскай тэрил-
талары юнна иччаттары кытта
сибээни салгыы бөдөргөтөргө;

— Улауу кыайы 30 смдиң үөрүүлээхтик бэлиэтээһинигэ мытылар бары дыһалларга активнайлык кыттарга.

Бу аларас суругу, Эннэхэ —
сэрин ветераннарыгар — туһаа-
йан туран, улуу кыйыны 30 сы-
лын перло байыэт инигиэтигар
быһаччы соруктары туруоруна
үлэлииритигар, эдэр колуннаан
байыаннай-патриотическай лияни-
га оһоо айыныылаахтык, актив-
найдык кыттаргытыгар бэйиги
Энигини ыспарабыт.

(Сэриг ветераннарын өрхүүн-назы слетун нэгтгүүлэхтэ-рынэн биэр сангаан ылын-лыбыта).

СНИМОНКА: сэрийн ветераннарын оройуоннаабы слетун кыттылалзахтара.

П. ПОПОВ фотограф

ОРОЙУОННААҔЫ ЮБИЛЕЙНАЙ СПАРТАКИАДА

[illegible]

...Довордохуу. Мирахтан ийил-
лэр, сүлдү күүстэвх тыл. Кини
бигэ, нымгыл буолан хааннаах
фашист үрдэрийн хампарыппын-
пыт, Европа норуоттарын бөххө-
лөбүһүт. Кини бөгө тирэйдик
советскай норуот коммунизмы
аһар, нии дойдута эйэ, көмүс
энэмэтин үрдүктүк тутар. Ол
үтө көрөһүз буолан быраат-
ты 15 союзнай республикалар
былаахтарын күүрэтчн хөтөхпүт,
ол норуоттар национальнай та-
настарынан киргетаммит көрө-
дик бэйлээх кыргыттар мото-
цикл көлөөскөтүгэр олорон ста-
диейна киирэллэр. Оттон бу му-
ушкка догуһуоллатан Ара дой-
дуу көмүсүүр Улуу сэни нору-
оттара паролтан ийиллэр.

Орэйуон иикис сага рекордун
омкз Василий Посельская олох-
тоон эбин биһирэттэ. Бу сы-
рымга быһыппаста-быһыппаста
истагаларан ыллалччато уонна

Ухуу ойорбутунан амьсг мөх-
лүүтүн билиннэхтэхинт. Дьах-
адлар 4 метотан, на дьон 5 мето-

● Ханна
ТӨНГҮЛҮТЭЭБИ

П. ПОПОВ фотолара.

75 сс. үүрэх дэмнэлэлт график, үорорил гүйцүүл

Бары үзөнөтччилер толору то-
уундаспай, хавчыллыгы
доролор, стипендия ышадлар.
Үөрөхө кирээтччилер мангы
окумуштары түһаролор: ин-
тер группаны ыйан туран сайа-
маныны, тарыттан, сархон-
и, колхозтан эбээр оокулат-
и, каракча ылан кырдан эк-

Үөрэх баладан ийин 1 күнүт-
н софоланир.

АДМИНИСТРАЦИЯ.

редактор А. Е. ЧИЧИГИНАРЭВ.

«Сага олох» («Новая жизнь») — орган Чурапчинского райкома КПСС и районного Совета депутатов трудящихся Якутской АССР.